

Hemşirelik Bilgi Okuryazarlığı Yeterlik Standartları*

Information Literacy Competency Standards for Nursing

Çev.: Coşkun Polat** ve Gülcan Palo***

Öz

Hemşirelik bilgi okuryazarlığı yeterlik standartları Amerikan Kütüphane Derneği/ Amerikan Kolej ve Araştırma Kütüphaneleri birimi tarafından hazırlanmış ve Ekim 2013'te kabul edilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı gereksinimleri üzerine yapılmış olan standartlar iki yıllık araştırmaya dayanmaktadır.

***Anahtar Sözcükler:** Bilgi okuryazarlığı; hemşirelik bilgi okuryazarlığı; hemşirelik; Amerikan Kütüphane Derneği.*

***Abstract:** Information literacy competency standards for nursing developed by the American Library Association/ American College Research Libraries unit and was adopted in October 2013. Standards that have been made on the information literacy needs of nursing students are based on two years of research.*

***Keywords:** Information literacy; information literacy for nursing; nursing; American Library Association.*

Hemşirelik Bilgi Okuryazarlığı Yeterlik Standartları, 2013 yılının baharında ACRL Sağlık Bilimleri Çalışma Grubu-Hemşirelik Çalışma Grubu Bilgi Okuryazarlığı Standartları- tarafından geliştirilmiş ve kabul edilmiştir. Standartların yazım çalışması, kanıta-dayalı ve çevrimsel araştırmanın temel değer olarak görüldüğü mesleğe hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı gereksinimleri üzerine yapılmış olan iki yıllık araştırmaya dayanmaktadır. Bu süreç, kütüphane ve hemşirelik literatürü üzerinde kapsamlı bir inceleme, akreditasyon için kullanılan hemşirelik standartları çalışması, hemşirelik mesleği mensupları ve akademisyenleri tarafından kabul edilmiş olan dokümanların incelenmesi ile hemşirelik öğretim üyeleri ve kütüphane çalışanlarının görüşlerini almayı içeren bir süreçtir.

Bu standartlar ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki hemşirelik öğrencilerinin gereksinim duyacağı bilgi becerileri ile doğrudan ilişkilidir ve hemşirelik akademisyenleri ile akademik camiada hemşirelik programlarını ve hemşirelik öğrencilerini destekleyen kütüphaneciler tarafından yazılmıştır. Bununla birlikte hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin aynı zamanda hemşirelik uygulaması yapıyor olmasından, standartlarda belirtilen beceriler hemşirelik mesleğinde sürekli eğitim için de kullanılabilir. Bu dokümanda geçen *hemşire* terimi hemşirelik öğrencileri, hemşirelik akademisyenleri ve hemşirelik uygulayıcılarını

* İlgili dokümanın tüm hakları American Library Association/ American College and Research Libraries'e (ACRL) ait olup, Ekim 2013'te ACRL Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Metnin orijinali için bkz. <http://www.ala.org/acrl/standards/nursing> (Orijinal metne erişim tarihi: 03.12.2014).

** Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, e-posta: polatcoskun@karatekin.edu.tr

*** Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, e-posta: germanalog44@gmail.com

tanımlamak için kullanılacaktır. Hemşirelik Bilgi Okuryazarlığı Standartlarının amacı şunlardır:

- Hemşirelik akademisyenleri ile ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki hemşirelik öğrencilerinin kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarında bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirmek için bir alt yapı sağlamak;
- Öğrencilerin bilgi arama becerilerini tartışırken, hemşirelik akademisyenleri ile kütüphaneciler arasında ortak bir dilin kullanımını teşvik etmek;
- Hemşirelik eğitimi programı boyunca bilgi okuryazarlığı becerilerini ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen yaratıcı öğrenim faaliyetlerinin geliştirilmesinde kütüphanecilere ve hemşirelik akademisyenlerine rehberlik etmek;
- Öğrenci yetkinlikleri ve gereksinimlerini karşılamada yönetim ve müfredat komiteleri için ortaklaşa bir anlayış sağlamak;
- Hemşirelik uygulaması ve araştırmasında bilgi okuryazarlığı bağlamında sürekli öğrenme için bir alt yapı sağlamak.

Bilgi okuryazarlığı standartları okuyucuları için bir destek ve rehber olma anlamındadır, tüm kurumlar ve sınıflara uyarlanabilir. Çevrimsel araştırma ve kanıta dayalı uygulama mesleki bir standart olduğundan, bilgi gereksiniminin belirlenmesi, bilginin bulunması ve elde edilmesi, değerlendirilmesi, etik kullanımı ve en iyi uygulamada amaç olarak görülmesi hemşirelik eğitimi ve uygulamasının kalbidir. Bu dokümanda kullanılan iki önemli terimin açıklanması gerekmektedir: *Çevrimsel araştırma*; “camiadaki en iyi uygulamanın benimsenmesini arttırmaya yönelik araştırma” olarak tanımlanır (AACN, The Essentials of Master’s Education). *Kanıta dayalı uygulama* ise; “hastaların bireysel bakımı ile ilgili kararların alınmasında en iyi araştırma kanıtı, klinik araştırma ve hasta değerlerinin bütünleştirilmesidir (IOM, 2003)” (AACN, The Essentials of Mater’s Education).

Hemşirelik standartları, hemşirelik akademisyenleri, eğitim programı kurulları ve akreditasyon kurallarını belirlemede program gelişiminde ve bu değerlere uyulmasında yardımcı olacaktır.

Bu standartlar ACRL Yükseköğretim Bilgi Okuryazarlığı Yeterlik Standartları’na dayalı olarak, hemşirelik kaynakları ile kanıta dayalı uygulamanın önemi öne çıkarılıp özelleştirilerek yazılmıştır. Hemşirelik standartları daha çok Bilim ve Mühendislik/Teknoloji Bilgi Okuryazarlığı Standartları ile desteklenmiştir. Hazırlanan taslak oldukça iddialıdır, çünkü hemşirelik eğitiminin her düzeyi ile doktora eğitimini de kapsayacak kapsamla düşünülmüştür. Medikal Kütüphane Dernekleri ya da Üniversite ve Araştırma Kütüphaneleri ile bazen de her iki kuruluşa görevli hemşirelik kütüphanelerinin geribildirimleri ile zenginleştirildiğinden özellikle de kapsamı genişletilmiştir. Her iki kuruluş da hedefleri gereği farklı sağlık ve hemşirelik bilgisi vermektedir. Çoğu kütüphaneci her iki kuruluşun da ilgi alanında çalışmasına karşın birinin gereksiniminin diğeri tarafından karşılanamaması da söz konusudur. Bu dokümanın hedefi IL yeterliliklerindeki bu boşluğa köprü olmaktır.

Bu Standartların Hazırlanmasında Kullanılan Kaynaklar

- Association of College and Research Libraries. “Information Literacy Competency Standards for Higher Education.” Accessed June 1, 2010. www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency
- American Association of Colleges of Nursing. “The Essentials of Baccalaureate Education for Professional Nursing Practice.” Accessed August 28, 2012. www.aacn.nche.edu/education-resources/baccesentials08.pdf
- American Association of Colleges of Nursing. “The Essentials of Doctoral Education for Advanced Practice Nursing.” Accessed August 28, 2012. www.aacn.nche.edu/publications/position/DNPEssentials.pdf
- American Association of Colleges of Nursing. “The Essentials of Master’s Education in Nursing.” Accessed August 28, 2012. www.aacn.nche.edu/education-resources/MasEssentials96.pdf
- Commission on Collegiate Nursing Education. “Standards for Accreditation of Baccalaureate and Graduate Degree Nursing Programs.” Accessed August 28, 2012. www.aacn.nche.edu/ccne-accreditation/standards09.pdf
- Kathleen R. Stevens. *Essential Competencies for Evidence-Based Practice in Nursing*, 2nd Edition. San Antonio TX: Academic Center for Evidence-Based Practice in Nursing, 2009.
- National League for Nursing Accrediting Commission, Inc. “2008 Edition: NLNAC Accreditation Manual.” Accessed August 28, 2012. <http://www.nlnac.org/manuals/Manual2008.htm>
- Health Science Interest Group of the Association of College and Research Libraries. “The Essentials of Baccalaureate Education for Professional Nursing Practice and The Essentials of Master’s Education in Nursing As They Apply to the ACRL Information Literacy Competency Standards.” Accessed August 31, 2012. <http://healthsciencesinterestgroup.wikispaces.com/Documents+%26+Minutes>.
- ALA/ACRL/STS Task Force on Information Literacy for Science and Technology. “Information Literacy Standards for Science and Engineering/Technology.” Accessed August 26, 2012. www.ala.org/acrl/standards/infolitscitech.
- International Council of Nurses. “The ICN Code of Ethics for Nurses.” Accessed August 28, 2012. www.jimbergmd.com/Way%20of%20Barefoot%20Doctoring/WEB%20way%20of%20bfd/nurses%20code%20of%20ethics.pdf.
- International Council of Nurses. “The ICN Code of Ethics for Nurses: Revised 2012.” Accessed May 28, 2013. www.icn.ch/images/stories/documents/publications/free_publications/Code_of_Ethics_2012.pdf.
- The Quality and Safety Education for Nurses, “Competencies, Graduate KSAS.” Retrieved April 15, 2013. <http://qsen.org/competencies/graduate-ksas/>.

- The Quality and Safety Education for Nurses, “Competencies, Pre-Licensure KSAS.” Retrieved April 15, 2013. <http://qsen.org/competencies/pre-licensure-ksas/>.
- Royal College of Nursing. “RCN Competencies: Finding, using and managing information: Nursing, midwifery, health and social care information literacy competencies.” Accessed August 28, 2012. www.rcn.org.uk/data/assets/pdf_file/0007/357019/003847.pdf.
- The TIGER Initiative Foundation. “The TIGER Initiative: Informatics Competencies for Every Practicing Nurse: Recommendations from the TIGER Collaborative.” Accessed August 28, 2012. www.thetigerinitiative.org/docs/TigerReport_InformaticsCompetencies_000.pdf.

Standart 1

Bilgi okuryazarı hemşire bilgi gereksiniminin doğasını ve boyutunu belirler.

Performans Göstergeleri:

Bilgi okuryazarı hemşire:

1. Bilgi gereksinimini belirler ve ifade eder.

Çıktıları:

- a. Bir araştırma konusu belirler ve/veya ödev araştırması ya da literatür taraması sonucunda ortaya çıkan diğer bilgi ihtiyaçlarını kendi cümleleri ile ifade eder.
  - b. Ders sorumlusu/danışman ile konunun, klinik sorununun, araştırma projesinin ya da literatür incelemesinin uygunluğunu değerlendirir.
  - c. Bireysel olarak araştırmanın temel kavramlarını aşarak (Ör. PICO, PICOT, PICOTT) araştırma sorusu üzerinde yoğunlaşır.
  - d. Bir hipotez ya da tez önerisi geliştirir, bilgi gereksinimi çerçevesinde soruları formüle eder.
  - e. Bir konu ile ilgili temel bilgileri elde etmek üzere ders kitapları, kurumsal web siteleri, devlet web siteleri ve işine yarayacak diğer kaynakları kapsayan genel bilgi kaynaklarını araştırır.
  - f. Genel ve özel konular arasındaki farkı ayırt edebilir.
  - g. Araştırma sorusunun kavramlarını belirler, bunları konu başlıklarından bulur, sınırlamalarını yapar ve bu kavramlara ilişkin anahtar kelime haritasını oluşturur.
2. Bilginin olası kaynaklarının tüm tür ve formatlarını belirler.

Çıktıları:

- a. Sorunun kavramlarıyla ilgili değişik disiplinlerde (sağlık bilimleri, biyoloji, psikoloji, vb.) yayınlanmış eserleri belirler.
- b. Temel bilgilerden (ansiklopedi ve ders kitapları gibi) derinlemesine bilgi içeren (birincil kaynaklar) tüm yayın türlerini belirler.
- c. Bilgi gereksinimine uygun yayınlanmış tüm olası yayınları belirler (popüler,

geleneksel, bilimsel, güncel, özgün, birincil, ikincil ve üçüncül gibi).

- d. Alandaki uzmanları ve diğer araştırmacıları potansiyel bilgi kaynağı olarak değerlendirir.
  - e. Değişik formatlardaki (örn; çoklu ortam, veri tabanı, web sitesi, veri seti, görsel/işitsel, birincil araştırma) olası bilgi kaynaklarının üstün yönlerini ve farklılıklarını belirler.
  - f. Birincil kaynaklardan ya da birincil araştırmalar ile elde edilen ham verinin yapılandırılmaya gereksinimi olduğunu fark eder.
  - g. Değişik formatlardaki olası yararlı bilginin ya da verinin erişime uygun, erişim kısıtlamalı ya da çevrimiçi serbest erişilebilir olduğunun bilincindedir.
3. Hemşirelik ile ilgili alanlardaki literatürün nasıl oluştuğu ve nasıl üretildiği bilgisine sahiptir.

Çıktıları:

- a. Bilim, tıp ve hemşirelik uygulama bilgisine ilişkin bilginin resmi ya da gayri resmi nasıl üretildiği, düzenlendiği ve paylaşıldığını bilir.
  - b. Hemşirelik ile ilgili birincil kaynakların: ampirik/orijinal araştırma, konferans bildirimleri, tezler, teknik raporlar ya da resmi olmayan çevrimiçi iletişim olduğunu bilir.
  - c. Hemşirelik ile ilgili ikincil kaynakların tanıtımlar, sistematik yorumlar, meta analizler, kanıt özetleri ya da rehberler olduğunu bilir.
  - d. Alandaki mesleki dernekleri ve bunların yayınlarını belir.
  - e. Alana ilişkin el kitapları, kılavuzlar, standartlar, vb. gibi özel kaynakları bilir.
  - f. Bilginin disiplinlere özel ve multidisipliner olarak düzenlenebileceğini ve bunun da bilgiye erişim üzerinde etkili olduğunu bilir.
  - g. Arşivsel bilginin değerini, nasıl kullanılacağını, her disipline göre önemini deşışebileceğini ve bilgiyi korumanın önemini bilir.
4. Bilgi gereksiniminin maliyet-yarar analizini yapar.

Çıktıları:

- a. Bilgi gereksiniminin elde edilebilirliğini değerlendirerek bilgi aramayı yerel kaynakların ötesine taşıyıp taşımayacağına karar verir.
- b. Yeni beceriler kazanma adına sürekli eğitim fırsatlarından yararlanır
- c. Gerçekçi ve bütünsel bir plan yaparak bilgi gereksinimini karşılamaya yönelik zaman çizelgesi ortaya koyar.
- d. Bilgi gereksinimini karşılamamanın yabancı dil bilmeyi gerektirdiğini ya da çeviriye gereksinim duyulduğunu fark eder.
- e. Araştırma araçlarını (anketler, ölçekler, görüşme rehberleri) tespit eder ve örnekleme uygun olup olmadığını belirler.
- f. Araştırma projeleri için maliyet analizi yapar ve olası fon kaynaklarını

değerlendirir.

g. Tam metin bilgi erişim karmaşasını ve değişik yayıncılık modellerini yorumlar.

5. Bilgi gereksiniminin doğasını ve boyutunu yeniden değerlendirir.

Çıktıları:

- Bir araştırma üzerine yoğunlaşmanın sürekli tekrar eden ve ilgili konuda yayınlanmış kaynakları keşfetmeye dayalı bir süreç olduğunu anlar.
- Literatüre dayalı olarak orijinal PICO (TT)¹ sorusu oluşturur ve geliştirir.
- Literatürdeki kanıt eksikliklerini belirler.
- Bilgi seçiminde kullanılacak ölçütleri tanımlar.

Standart 2

Bilgi okuyazarı hemşire gereksinimi olan bilgiye etkin ve yetkin erişir.

Performans Göstergeleri

1. Gereksinim duyduğu bilgiye erişmede en uygun araştırma yöntemlerini ve bilgi erişim sistemlerini seçer.

Çıktıları:

- Araştırma sürecinin tüm aşamalarında araştırma literatürünü ve kanıt olabilecek diğer kaynakları nerede arayacağını bilir.
- Bilgi erişim sistemlerinin kapsamını, içeriğini ve düzenini araştırır.
- Bilgi erişim sisteminden gereksinim duyulan bilgiye erişmek için etkin ve yetkin yaklaşımları seçer.
- Birincil/ikincil nicel/nitel veriyi elde eder.

2. Etkin ve yetkin arama stratejileri oluşturur ve uygular.

Çıktıları:

- PICO(TT) sorusunun her bir unsurunu belirlemede elde edeceği farklı kaynakları belirlemek için stratejik yaklaşımlar formüle eder.
- Bilgi gereksinimine yönelik anahtar ve eşanlamlı kelimeler ile ilişkili terimleri belirler.
- Anahtar kelime taraması ile konu araması arasındaki farkı belirleyerek, kapsamlı bir arama yapmada her birini bağımsız ya da birlikte nasıl kullanabileceğini bilir.
- Konu terimleri (Örn. Mesh ve CINAHL) hiyerarşisini keşfeder, alan notları, alt konu başlıkları ve kavram dizini ile aramayı yapabilir.
- Seçtiği bilgi erişim sistemine uygun komutlar (Boolean işleçleri, kesme ve yakınlık işaretleri, kitaplar için dizinler gibi iç düzenleyiciler, vb.) kullanarak bir arama stratejisi oluşturur.
- Kullanıcı arayüzlerindeki benzerlikleri ve farklılıkları (Örn. alan kodları, komut dilleri ve arama parametreleri) bilir.

¹ Hedef kitle/Sorun (Patient/ Population/ Problem), Keşfetme/ Açığa Çıkarma (Intervention/ Exposure), Karşılaştırma (Comparison) ve Sonuç Ortaya Koyma (Outcome) süreçlerini içeren bir araştırma modeli.

- g. Hemşirelik kuramını ve düşünsel altyapısını elde etmeye yönelik arama stratejileri geliştirir.
  - h. Konferans bildirimleri, tezler ve uzman raporları gibi gri yayınları elde etmeye yönelik arama stratejileri uygular.
  - i. Ek ve ilgili makaleleri belirlemede atıfları ve kaynakçaları inceler.
3. Kaynaklara çevrimiçi olarak ya da kendine özgü farklı bir yöntemle erişir.

Çıktıları:

- a. Farklı formatlardaki bilgiye erişmede değişik arama sistemlerini kullanır (Örn. kütüphane katalogları, genel ve özel veri tabanları ve yetkin web siteleri).
  - b. Kütüphanedeki bilgi kaynaklarını elde etmede farklı sınıflama şemalarını ve başka sistemleri kullanır.
  - c. Bilgi erişim sistemleri aracılığı ile erişilen tam metin makaleleri elde etmede, tam metin makale adresleri, adres çözücüler ya da kütüphaneler arası ödünç verme yöntemlerinden uygun olanını seçer ve kullanır. Veri tabanlarında yalnızca tam metin makaleleri sınırlayarak arama yapmanın uygun olmadığını bilir.
  - d. Gerektiğinde çevrimiçi ya da kişisel yardım hizmetlerini kullanır (Örn. Kütüphaneler arası ödünç verme, doküman sağlama, kütüphaneciler, kütüphane personeli, arama uzmanları).
  - e. Araştırma alanına ya da disipline uygun olarak bilgiye ya da veriye erişmede anketleri, mektupları, görüşmeleri, deneyleri ve diğer sorgulama formlarını kullanır.
4. Gerektiğinde arama stratejisini gözden geçirir.

Çıktıları:

- a. Sınırlayıcıları (yıl, nüfus, yaş, İngilizce dilinde olanlar, coğrafik konum, beşeri çalışmalar, vb.) kullanır.
- b. Araştırmasına kanıt olacak en uygun parçaları bulma için sınırlandırma yapmada bilgi erişim sistemindeki yayın sınırlayıcı seçenekleri kullanır (Niteliksel çalışmalar, literatür tanıtımı, ispatlanmış denemeler, kanıta dayalı uygulama rehberleri, meta analizler ve sistematik incelemeler, vb.).
- c. Bilgi gereksinimine uygun klinik görüşlerine, araştırma ya da kanıt özetlerine erişmek için arama stratejisi tasarlar.
- d. Arama ifadesini gözden geçirmeye yönelik ilgili makalelerden elde ettiği uygun konu başlıklarını seçer. (“İnci yetiştiriciliği”)
- e. Arama sonuçlarını nicelik, nitelik, doğruluk, geçerlilik ve ilgililik ölçütleriyle değerlendirir, bilgi erişim sistemlerinin ya da arama yöntemlerinin sınırlamalarını belirlemede alternatif arama ve uygulamaların olup olmadığını belirler.
- f. Erişilen bilgidaki eksiklikleri belirler, arama stratejisinin gözden geçirilmesi gerektiğine karar verir.

- g. Gerektiğinde gözden geçirdiği strateji ile ya da yeni sistemler ve yöntemler ile aramasını tekrar eder.

5. Bilgiyi ve bilgi kaynaklarını çıkarır, kaydeder ve yönetir.

Çıktıları:

- a. Bilgi erişim sürecine ilişkin bir araştırma defteri veya günlüğü tutar.
- b. Bilgi gereksinimini çıkarma görevi için en uygun teknolojiyi seçer (Örn. Fotokopi, tarama, bibliyografik yönetim yazılımı kullanarak çıkartma).
- c. Bilginin düzenlenmesinde dosya yönetim konsepti kullanarak bir sistem oluşturur.
- d. Kaynaklara ilişkin farklı atıf türleri olduğunu bilir, kaynaklara atıf vermede kullanılacak unsurları ve doğru ifadeleri anlar.
- e. En sonda hazırlayacağı kaynakça için tüm ilgili atıf bilgisini kaydeder.

Standart Üç

Bilgi okuryazarı hemşire elde ettiği bilgileri ve bilgi kaynaklarını eleştirel olarak değerlendirir, buna bağlı olarak da başlangıç sorgusunu gözden geçirip geçirmeyeceğine, ek kaynaklara gereksinimi olup olmadığına ve yeni bir araştırma süreci geliştirip geliştirmeyeceğine karar verir.

Performans Göstergeleri:

Bilgi okuryazarı hemşire:

1. Elde ettiği bilgiden çıkardığı ana düşünceleri özetler.

Çıktıları:

- a. Hemşirelik, sağlık veya tıp araştırma dergilerine başvurur, temel düşünceleri özetlemek için makalelerin özet ve sonuç bölümlerini kullanır.
- b. Ana fikri metinden seçer.
- c. Sorunun unsurlarını belirler ve /veya soruyu ortaya koymak için bilgi kaynağının ana fikrini yeniden şekillendirir.
- d. Uygun alıntı yapılabilecek tüm materyalleri belirler.

2. Hem bilgiyi hem de kaynağını değerlendirmek için başvuru ve açıklık ölçütleri yoluyla bilgiyi seçer.

Çıktıları:

- a. Gerçekleri, bakış açısını ve görüşü ayırabilir.
- b. Araştırma ve kanıt özetleri ile klinik görüşünü ayırabilir.
- c. Bilginin kendisindeki veya kullanımındaki varsayımları, ön yargıları, yanıltmaları veya çarpıtmaları bilir.
- d. Hemşireliğin ötesinde eğitim ve öğretim, psikoloji, işletme, liderlik ve yönetim, halk sağlığı, sağlık hizmetleri yönetimi, toplumsal istatistikler gibi çok çeşitli disiplinlerden kaynakları göz önünde bulundurur.

- e. Bilgilerin ve kanıtların güvenilirliğini, geçerliliğini, doğruluğunu, yetkinliğini, güncelliğini, görüş ya da yanlılığını çeşitli kaynaklardan inceler ve karşılaştırır.
  - f. Bilginin üretildiği kültürel, tarihsel, fiziksel, politik, toplumsal ya da diğer bağlamları bilir ve bunların bilgiyi yorumlamadaki etkisini anlar.
  - g. Hemşirelik ve sağlıkta kullanılan yöntemleri ve tıbbi araştırma çalışmalarını birbirinden ayırır, savları ve yöntemleri destekleyecek yapıyı ve mantığı analiz eder.
  - h. Literatürdeki boşlukları araştırma fırsatları olarak değerlendirir.
3. Yeni kavramlar oluşturmak için temel düşünceleri sentezler.

Çıktıları:

- a. Araştırma sorusunu cevaplayacak farklı bilgileri sentezler ve ilgili araştırmayı söz konusu soruya geneller.
  - b. Kavramlar arasındaki ilişkiler ağını bilir ve bunları destekleyici kanıtlarla imkân dâhilinde yararlı temel cümleler ve/veya bulgu özetleri halinde bir araya getirir.
  - c. İlk sentezi ek bilgileri gerektirebilecek yeni hipotezler ortaya koyan çıkarımlara doğru mümkün olduğunca genişletir.
  - d. Fikirlerin ve diğer olguların etkileşimini araştırmak için bilgisayar ve diğer teknolojilerden (tablolama programı veri tabanları, multimedya, simülasyonlar ve görsel-işitsel araçlar, vb.) yararlanır.
  - e. Hemşirelik uygulamasındaki en iyi bulguyu belirleyip uygulamak için literatür ve diğer bulguları eleştirel bir açıdan değerlendirecek analitik yöntemleri kullanır.
  - f. Mevcut bilgileri yeni kavramlar ortaya koyacak özgün düşünce, deney ve/veya analizler ile harmanlanabileceğini bilir.
  - g. Soruyu irdeleyecek temel niteliksel ve niceliksel verileri yorumlar.
4. Bilgiye eklenen yeni değeri, bilgideki zıtlıklarını ya da diğer farklı özellikleri belirlemek için yeni bilgiyle eski bilgiyi karşılaştırır.

Çıktıları:

- a. Yeni bilgiye dayalı sürekli çözüm üretme ihtiyacını değerlendirir.
- b. Kanıta dayalı uygulamayı değiştirmek için geçerli olan ve olmayan sebepleri birbirinden ayırır.
- c. Erişilen bilginin diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri doğrulayıp doğrulamadığını belirlemek için bilinçli bir şekilde seçilen ölçütleri kullanır.
- d. Elde edilen bilgiye dayalı sonuçlar ortaya koyar.
- e. Disipline uygun tekniklerle (simülasyonlar, deneyler vb.) teorileri test eder.
- f. Bilginin kaynağını, bilgi erişim araçlarının ya da stratejilerinin yeterliliklerini ve sonuçların akla uygunluğunu sorgulayarak olası doğruları belirler.
- g. Yeni bilgiyle önceki bilgiyi birleştirir.
- h. Bilginin, bilgi gereksinimiyle ilişkisinde kanıt olup olmadığını belirler.

- i. Konuyla ilgili bilgiyi bireyin değer sistemiyle çatıştığında bile tarafsız bir duruş sergilemeye dikkat ederek araştırmaya dâhil eder.
5. Diğer meslek mensupları, alanın uzmanları ve/veya uygulayıcılarıyla iletişim kurarak bilginin yorumlanmasını ve anlaşılmasını sağlar.

Çıktıları:

- a. Bilgiyi doğrulamak, anlamak ve yorumlamak için ders oturumlarına ve görsel elektronik tartışmalara katılır.
  - b. Küçük gruplar ve takım halinde etkili bir biçimde çalışır.
  - c. Çeşitli mekanizmalar yoluyla (röportajlar, elektronik iletişim vb.) uzman görüşünü araştırır.
  - d. En iyi uygulama bulgularını/kanıtlarını meslekler arası topluluklarla mesleki tartışma listelerinde, ağlarda ve mesleki konferanslarda paylaşır, onları kullanır ve/veya onlara katkı sağlar.
  - e. Takım üyesi, danışman, uygulayıcı, hoca ve eğitmen olarak profesyonel söylem ve tartışmaları başlatır.
6. Başlangıçtaki araştırma sorusunun gözden geçirilip geçirilmeyeceğine kara verir.

Çıktıları:

- a. Bilgi profesyonelleri, öğrenciler, hemşireler ve/veya öğretim üyeleriyle araştırma stratejilerinin eşdeğer eleştirilerine katılır.
  - b. Kişisel eğitim ve araştırma bütünlüğü içerisinde sonuçları ortaya koyar.
  - c. Orijinal bilgi ihtiyacının karşılanıp karşılanmadığını ya da ek bilgiye ihtiyaç olup olmadığını belirler.
  - d. Araştırma stratejisini değerlendirir ve gerektiğinde ek kavramları dâhil eder.
  - e. Kullanılan bilgi erişim kaynaklarını değerlendirir ve gerektiğinde başka kaynakları da kapsayacak biçimde arttırır.
7. Elde edilen bilgiyi ve tüm süreci değerlendirir.

Çıktıları:

- a. Elde edilen bilgiyi inceler ve değerlendirir, bilgi arama sürecindeki olası iyileştirmeleri belirler.
- b. Gelişmeleri sonraki projelere uygular.

Standart Dört

Bilgi okuryazarı hemşire, bireysel olarak veya bir grubun üyesi olarak belirli bir amaca ulaşmak için bilgiyi etkili bir biçimde kullanır.

Performans Göstergeleri:

Bilgi okuryazarı hemşire:

1. Yeni ve önceki bilgiyi belirli bir ürünü planlamada ve üretmede kullanır.

Çıktıları:

- a. Ürünün veya çalışmanın amacını destekleyen bir formatla (poster, makale, bakım planı, uygulama rehberi, prosedür veya hasta yönergesi gibi) içeriği düzenler.
- b. Önceki deneyimlerden aktarılan bilgi ve becerileri ürünün planlanması ve üretimi için açıkça ifade eder.
- c. İşlenmemiş veri, alıntı ve paragrafları içeren yeni ve önceki bilgiyi ürünün amacını destekleyen bir tutumla seçer, analiz eder, düzenler, özetler ve/veya sentezler ve birleştirir.
- d. Ürünün ya da performansın iletilmesi, düzenlenmesi, ortaklaşa çalışılması ve hazırlanmasında teknolojik olanakları kullanır.
- e. Dijital metinleri, resimleri ve verileri orijinal durumlarından yeni bir içerik formatına dönüştürerek gerektiği gibi işler.
- f. Bilgi veya kanıtlar elverdiği ölçüde hasta bakımındaki gelişmeleri veya olumsuzlukları göstermeye çalışır.
- g. Kanıta dayalı uygulamayı destekleyen sistemlerin ve teknolojilerin tasarımına, seçimine ve kullanımına katılır.
- h. Literatürdeki eksiklikleri belirlemede orijinal araştırma sorunları tasarlar.

2. Ürünün gelişim sürecini gözden geçirir.

Çıktıları:

- a. Sürecin geliştirilmesi hedefine ulaşmada potansiyel alanları keşfetme adına bilgi arama, değerlendirme ve ileme aşamalarına ilişkin bir günlük ya da seyir notu tutar ve gözden geçirir.
- b. Geçmişteki başarıları, başarısızlıkları ve alternatif stratejilerini ortaya koyar.
- c. Planlanmış ilerlemeleri takip eden projelere ve etkinliklere uygular.
- d. Hasta bakımında ilerlemeler sağlamak için çevrimsel araştırma becerilerine dayalı sürekli ilerleme süreçlerini tasarlar.

3. Ürünü etkin bir biçimde başkalarına iletir.

Çıktıları:

- a. Ürünün veya performansın amaçlarını en iyi destekleyecek iletişim aracı ve formatı (örn. yazılı, sözlü ve yeni geliştirilen teknolojik yöntemler) ve de hedef grubu (örn. grup üyeleri, çalışma grupları, hastalar) seçer.
- b. Hedef gruba hitap ederken kısa ve öz, açık bir iletişim şekli kullanır.
- c. Bilginin ve verinin görsel sunumundaki tasarım prensiplerini uygular.
- d. Hasta eğitiminin niteliğini artırmak, bakım-tetkik uygulama modellerinin erişilebilirliğini arttırmak ve sağlık hizmetleri için elde edilen sonuçları geliştirmek için bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
- e. Bilgi kaynağının güvenilirliğini içeren kanıta dayalı uygulama kararlarını farklı türlerdeki hasta grubuna söyler ve ilgili uygulamanın sorunuyla hastanın yüzleştirilmesini sağlar.

- f. Bireysel incelemeleri ekleyerek ilerlemeyi sağlayacak bilimsel tartışmalara katkı yapar.
- g. Belli eksikleri ortaya koyarak bilgi üretmek için özgün araştırma yapar ve bulguları yayınlar.
- h. Klinik karar vermede, araştırmada, sağlık hizmetleri politikasında ve eğitimde kanıta dayalı yaklaşımları kullanmanın mantıklı yanına ikna olunmasını sağlar.

Standart Beş

Bilgi okuryazarı hemşire bilgi erişimine ve kullanımına ilişkin birçok ekonomik, politik ya da sosyal konuyu kavrar, bilgiyi etiğe ve yasal kurallara uygun kullanır.

Performans Göstergeleri:

Bilgi okuryazarı hemşire:

1. Bilgiye ve bilgi teknolojilerine ilişkin etik, yasal ve sosyo-ekonomik birçok konuyu kavrar.

Çıktıları:

- a. Hem basılı hem de elektronik ortamlarda güvenilirlik ve gizlilikle ilişkili birçok konuyu bilir ve tartışır.
- b. Bilgiye ücretli ve ücretsiz erişim ile ilgili konuları bilir ve tartışır.
- c. Sansür ve ifade özgürlüğü ile ilgili konuları bilir ve tartışır.
- d. Sağlık hizmeti bilgisini koruma altına almaktan emin olmak için HIPAA (Sağlık Sigortası Taşınabilirlik ve Sorumluluk Yasası) rehberini takip eder.
- e. Sağlık bilgisinin kazanımını ve iletişimini etkileyecek kişisel önyargılardan sıyrılır.
- f. Yasal kullanım alanı ya da eser sahibinin izni dâhilinde yazılı veya sözlü sunumlar için kitapları, makaleleri, medya ya da resimleri kullanır, bunu entelektüel mülkiyet algısı, telif hakkı ve telif edilmiş materyalin yasal kullanımını göstererek yapar.

2. Bilgi kaynaklarının erişimi ya da kullanımıyla ilgili kanunları, düzenlemeleri, kurumsal politikaları ve etik kuralları takip eder.

Çıktıları:

- a. Elektronik iletişimdeyken iş ahlakına uyar (Selamlaşma, tam cümlelerle yazılmış ve iş çevresine uygun içerik gibi.)
- b. Bilgi kaynaklarına erişimde kurumsal politikalara uyar.
- c. Tam metine ve farklı yayıncılık modellerine erişimde çeşitli prosedürlerin olduğunu bilir.
- d. Bağlı bulunduğu kurumun akademik bütünlük kurallarını okur ve bunlara uyar.
- e. Akademik bütünlük ve intihal kavramlarını, webde ve sınıfta uygun davranış şekillerini bilir ve uyar, öğrenci ve meslektaşlarına bunları öğretir.

- f. Ders kaynaklarını ve ders yönetim ortamlarına ilişkin telif hakkı sınırlamalarını takip eder.
  - g. İnsan konulu araştırma ve veri depolama ile ilgili kurumsal politika algısına sahip olduğunu gösterir.
3. Ürün ve performansı iletirken bilgi kaynaklarının kullanımını doğrular.

Çıktıları:

- a. Projede kullanılan tüm kaynaklar için gereken formatlarda (APA, MLA) kaynakçaları doğru bir biçimde atıf gösterir.
- b. Ürün ya da sunumunda kullanılan basılı, görsel ya da öteki şekilde üretilen materyallerin yazar ya da yaratıcısının iznini alır.
- c. Ders tasarımındaki atıflar hakkında her şeyi bilir.